

Етична експертиза дослідження

Предметом етичної експертизи (ЕЕ) є *етичні* відносини дослідника і досліджуваного, а також етично-соціальні наслідки зроблених висновків та отриманих продуктів дослідження.

Кінцева мета експертизи – мінімізація ризиків для досліджуваних, що спричинені дослідницьким втручанням, забезпечення умов для захисту їхніх прав та благополуччя, й прав і безпеки користувачів отриманої інформації.

Види діяльності Комісії:

- первинний розгляд та схвалення матеріалів дослідження (протокол, форма інформованої згоди, інформаційні матеріали, тощо) до початку дослідження;
- розгляд звернень від учасників досліджень про порушення їх прав або умов описаних у інформованій згоді;
- надання консультацій дослідникам та учасникам досліджень.

Для проведення етичної експертизи дослідження Етична Комісія НПА може залучати в необхідних випадках зовнішніх консультантів з даної галузі дослідження, які мають публікації у Web of Science та Scopus, Коперникус.

Комісія поділяє положення Сінгапурської заяви про добросовісність в дослідженнях (2010), положення, розроблені Комітетом з етики наукових публікацій (The Committee on Publication Ethics - COPE) і положення Декларації Асоціації наукових редакторів і видавців «Етичні принципи наукових публікацій».

Вимоги до складу Комісії:

- чисельність учасників – не менше 5-ти осіб;

- не менше 3-х осіб, що є науковцями (мають вчену ступінь кандидата наук);
- члени Комісії мають володіти досвідом і кваліфікацією для здійснення нагляду за дотриманням прав, безпеки, благополуччя досліджуваних, етичних принципів у процесі проведення досліджень.

Для етичної експертизи дослідження надати наступний пакет документів:

1. Повний опис (протокол) дослідження, проведення і опрацювання результатів.
2. Інформаційна записка (про зберігання та поширення інформації)
3. Інформована згода клієнта.
4. Декларація академічної доброчесності.

Документи оформляються у вільній формі, за приклад можна взяти додатки.

Після розгляду наданих документів на засіданні Етична комісія створює висновки щодо реалізації у дослідженні основних етичних принципів має проголосувати не менше 60% комісії. Комісія може прийняти такі варіанти висновків:

1. Позитивний – принципи реалізовані.
  2. Негативний – принципи порушено.
  3. Відтермінований – принципи реалізовані частково/вибірково,
- Досліднику надається можливість внести необхідні корективи.

Згода на проведення професійно-психологічного відбору
(поглибленого психологічного вивчення, тестування)

Я, _____

(прізвище, ім'я, по батькові кандидата)

" ___ " _____ року народження, місце проживання

_____ (адреса проживання)

даю добровільну згоду на проведення мого тестування.

На момент тестування стан здоров'я та самопочуття добрі. Лікарських препаратів та речовин, які б погіршували активність мозку та нервової системи, напередодні та безпосередньо перед тестуванням не вживав(ла).

Зобов'язуюся не розголошувати відомості стосовно змісту методик та особливостей тестування стороннім особам.

Також хочу повідомити такі відомості щодо обставин, які можуть вплинути на результати професійно-психологічного відбору (поглибленого психологічного вивчення, тестування):

" ___ " _____ року

(дата)

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

Пояснювальна записка

Пояснювальна записка до інформованої згоди включає:

1. Інформація про дослідника (*хто, з якою метою проводить дослідження і що буде з результатами*).
2. Умови участі у дослідженні (*що саме буде відбуватися за протоколом – опитування, анкетування, спостереження; хто буде серед учасників та інтерв'юєрів/дослідників*).
3. Право на відмову або припинення участі у дослідженні (*наголошення на добровільності та можливості припинити участь на будь-якому з етапів*).
4. Ризики та дискомфорт, що можуть виникнути в учасника під час дослідження (*або відсутність ризиків; або відповіді на дуже особисті питання чи додаткові втручання...*).
5. Потенційні переваги для учасника (*яку користь отримає сам учасник або його оточення в результаті проведеного дослідження: підвищиться рівень інформованості, покращиться доступ до послуг, краще розуміння себе і своїх стосунків з іншими...*).
6. Винагорода за участь (*якою буде компенсація за витрачений час та отриманий дискомфорт: отримає на руки результати опитування з роз'ясненнями, фінансова компенсація, додаткові послуги...*).
7. Конфіденційність (*як буде дотримуватися конфіденційність, хто буде присутнім поруч або мати доступ і де зберігатимуться результати*).
8. Права учасника (*якщо учасник погоджується брати участь у дослідженні, то не втрачає жодних юридичних прав, підписання цієї форми означає, що він знає про дане дослідження і згоден взяти участь; наголос на тому, що всі дослідження на людях обов'язково рецензуються Етичною комісією, яка працює на захист прав учасника*).
9. До кого звертатися, у разі виникнення запитань або скарг (*контакти головного дослідника або його представників*).
10. Підпис (*інформація, що підпис нижче засвідчує згоду на участь у цьому дослідженні і що учасник може отримати копію даної форми*).

Я підтверджую, що розумію цілі та процес вище зазначеного дослідження, та в мене була можливість поставити питання.

Я розумію, що моя участь є добровільною та я маю право припинити її будь-який час, без вказування причин.

Я погоджуюсь взяти участь у дослідженні на умовах, які зазначені вище.

Підпис учасника	_____ року
Підпис особи, яка отримує згоду	Дата _____ року
	Дата _____

ДЕКЛАРАЦІЯ

про дотримання академічної доброчесності учасником процесу реалізації
державної політики у сфері якості освіти

Я, _____, учасник
(учасниця) процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти,
усвідомлюю, що академічна доброчесність – це дієвий інструмент забезпечення
якості вищої освіти України та фундаментальна етична цінність усієї
академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй діяльності з реалізації державної політики у сфері
якості освіти буду дотримуватись зазначених в «Кодексі академічної
доброчесності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти»
основних принципів та фундаментальних цінностей академічної доброчесності
та етики академічних взаємовідносин.

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЬ: - дотримуватись норм чинного законодавства в сфері освіти і
науки, інтелектуальної власності, етичних принципів та визначених
законодавчою базою норм академічної доброчесності; - надавати достовірну
інформацію про свою діяльність; - сприяти створенню дієвих механізмів
упровадження принципів академічної доброчесності в освітньому, науковому,
професійному середовищах закладів вищої освіти, популяризувати ці принципи
серед здобувачів вищої освіти, співробітників закладів вищої освіти та інших
осіб, з якими здійснюється комунікація та/або співпраця під час виконання
службових обов'язків; - перешкоджати проявам академічної недоброчесності з
боку осіб, що реалізують державну політику у сфері якості освіти, здобувачів

вищої освіти, співробітників закладів вищої освіти та інших осіб, з якими здійснюється комунікація та/або співпраця під час виконання моїх посадових обов'язків; - негайно повідомляти про випадки порушення академічної доброчесності відповідним посадовим особам та/або уповноваженим органам; - об'єктивно та неупереджено виконувати свої посадові обов'язки, повідомляти відповідних посадових осіб та/або уповноважені органи про потенційний конфлікт інтересів. УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства повинен буду нести академічну та/або інші види відповідальності і до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

_____ (Підпис) (Дата)